

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 25 Mars de 1900

Núm. 17

LES ERMITES DE TORTOSA

UNA EXCURSIÓ A LA DEL COLL DEL ALBA

DESCRIPCIÓ DEL SANTUARI

I

Lo dia abans havia plogut abondosament y en la confiança de que al matí següent lo cel estaria clar y 'l oretjol bufaria, varem preparar les caixes de pintar, la màquina fotogràfica y 'l menjar necessari pera la excursió.

Vingué la llum del dia y 'l temporal més desfet que may, vingué, també, a sorprendre nostre plaher. Lo firmament estava cobert d'una boyrada espessíssima y 'l horitzó, completament tancat, amagava les altes serralades. L'aspecte d'aquella matinada se presentava fret, molt fret, tan gelat com pot imaginar-se qualsevol en un jorn plujós als primers dies de Febrer.

Després de lleugeres discussions lo soroll del carruatje 'ns vá animar

á tots y sense guaytar lo temps varem sortir pel camí del Rastre. La pluja queya més forta que may, però la nostra alegria y 'l mateix brugit de les torrenteres que serpentejaven pel camí 'ns animaren á continuar una excursió tan fantástica com maravillosa.

Trescant costa amunt arriarem al ermitori de *Mitj-cami*, dedicat á la Verge de la Providencia. Mitjora després emprenguerem de nou la marxa per la pedrosenca carratera del *Coll del Alba*, contemplant embadalits les notes de color d'aquelles verdoses catifes que desde 'l cim dels tossals se perdien per vallades y boscuries.

Bufava la llevantada, lo temporal

s' enfortia y 'l ruixat apretava contra nosaltres ab més furia que may. Devant per devant de la *Torre d'en Garcia*, lo cavall s' ensorrá en lo més accidentat d'aquella costa, plena de xaragalls que li entorpiren la marxa.

Lo temporal no mancava y l'angunia fou allavors lo més interessant pera nosaltres. No sabíem que fer; faltava un trep curt y abans de recular optarem per deixar lo carruatje á un repetxó del camí, y, carregant sobre 'l cavall tots los trastes, reprenguerem á peu lo viatge aguantant la pluja y, mullats com á xops, arriarem, per fi, al replá del turó que serveix de basament á la tan antiga com històrica *Erm'ta del Coll del Alba*.

La naturalesa apareixia embolcallada dintre d'un vel misteriós y com un paissatge mitj velat contemplavem

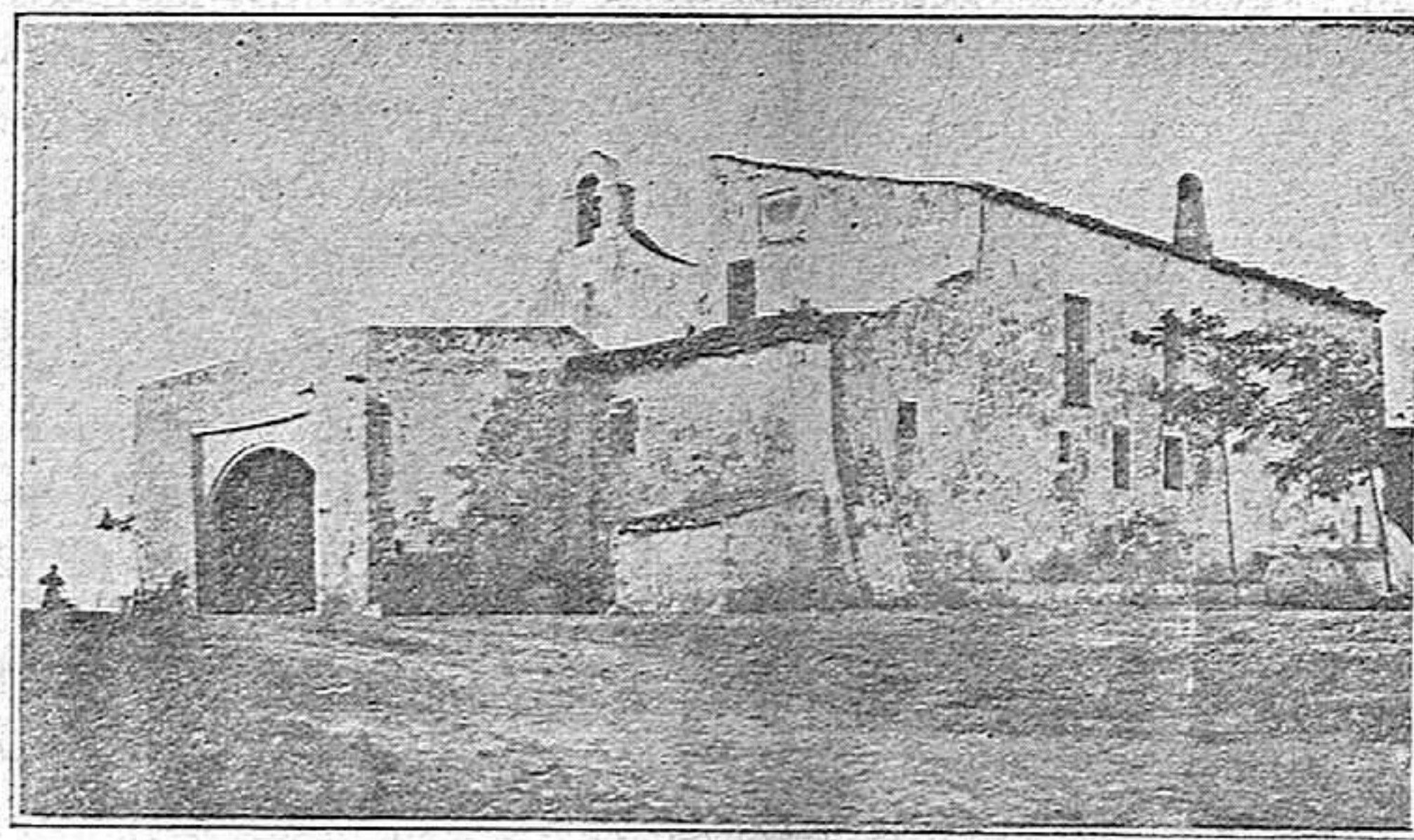
en anarem á la *cisterna árabe*, desde 'l ahont se veu perfectament lo bell conjunt que forma l'ermitori. Aquest no té res de notable á primera vista, però ofereix certs detalls que no deixen de tenir importancia dintre del art religiós. Son perimetro abraça una superfície de 460 metros quadrats, formant un poligono de sis parts, constituhint, pròxim á sa fatxada, un ángul entrant, desde 'l que s'adelanta lo primer cos d'edifici que s'ofereix á nostra vista, juntament ab un colosal arch rebaixat que serveix de portalada ó frontispici.

Estánt contemplant aixó, ens enrecordarem de l'aigua y fugint com á cohets entrarem novament al edifici. Dintre d'aquest primer cos s'ofereix l'atri de la Esglesia, formant un rectangle, d'uns cinch metros quadrats, que divideix en dos cossos paralelos una sèrie d'archs apuntats que descansen sobre un basament d'un metro d'altaria, en los quals s'adivina, per una part, lo gust gòtich y per l'altra, reminiscencies bissantines en sas bases y capitells.

Atravessant l'arch central d'aquest atri y á uns dos metros d'aquest, se 'ns presenta la entrada á la Esgle-

sia, quina porta n'ofereix altra particularitat que la d'esser coronada per una hermoíssima Verge de pedra, perteneixent á les darreres boquejades del periodo gotich.

Un cop dins y després de saludar á la Mare de Deu esbrinarem l'interior del temple. La planta está formada per un rectangle de 17 metros de llarch per 5 d'ample, inclús lo presbiteri. Es d'una sola nau y sa bóveda de mitj punt, hasta 'ls limits del presbiteri, n'ofereix res de particular. Los murs laterals no tenen més atractiu que 'l que li dona una soberbia *hornacina*, á la dreta, de dimensions regulars, en la que se 'ns presenta un

ERMITA DEL COLL DEL ALBA.

la línia de montanyes que 's perdien difuminanse al peu d'unes altres de major elevació, que formen, per un costat, la cordillera del antich *Monestir de Cardó* y per l'altra, los putxs de *Coll redó* y *Coll de Santa Cotarina*.

Desde 'l peu de la Ermita miravem al nostre enfront un quadro més fantástich, pero més cendrós y més emboyrat. Volíem ovirar la mar y sols se presentava al devant nostre un conjunt de montanyetes, portells y carranys que s'escampen lluny, molt lluny, fins á explayarse á les pintoresques platjes de l'Ampolla.

Ab aquell debassell d'aigua ens

magnífich cos gòtich d' arch rebaixat y de treball finíssim, sobretot en la escultura de sos dos capitells ó frisos, en los quals s' hi destaca l' *Agnus Dei* y una fulla d' escarola que venen á completar lo gust de s' arcada, que, lo mateix que sos pilans, se compon de nervis. Aquesta *hornacina* es obra del segle XIV.

De la mateixa época es la bóveda del presbiteri. Aquesta es ojival y está formada per *lunetos* ó segments separats per arestons abocellats que venen á descansar sobre sis ménsoles. Les dels murs laterals representen als quatre Evangelistes ab sos corresponents atributs y les del centre á dos barbuts qual significació alegórica desconeixém. L' altar es modern y perteneix al istil gòtich.

Desde 'l presbiteri se passa á una pessa quadrada, quin lloch constitueix lo camaril de la Verge venerada, essent precisament lo mateix punt ahont nostres antepassats la trobaren.

No hi ha cap dupte que s' antigüetat se remonta als primers sospirs de la edat mitjana, puig ademés de confirmarho nombrosos pergamins del Arxiu Capitular, ho acusen, també, les delicades reminiscencies gòtiques y bisantines qu' allí s' observen.

Sortirem del temple y com la mulladura ens havia refrescat un xich massa, desde 'l atri, passarem per una porta que hi ha á la dreta, á una cuyna llarga y espayosa, paralela á la Esglesia, ahont hi varem trobar una llar ennegrida y una fogaina molt ben encesa, quins tronchs espeternegaven com un dimoni.

Després de *fer boca* y un cop reanimats, pujarem al pis que devia servirnos d' hostatje y per una escala de gat ens enfilarem al terrat que xupluga l' atri, y al seu damunt poguerem veurer la boga ó espadanya qu' enclou la campana de la ermita quin frontispici coincideix sobre 'l mur ahont s' obre la entrada á la Esglesia.

Lo panorama era d' alló més encisadors y malgrat l' aiguavent que regnava y tindrer qu' aguantar ab lo paraygues los espetechs de l' aigua, desde allí miravem les reformes portades á cap pel erudit Canonge Doctoral d' aquesta Santa Seu, á quines expenses s' han fet nombroses millores, tals com lo rebaixament de les roques y terres adosades á la Esglesia, convertint en ampla plassa tot lo seu voltant, lo terrat de sobre la boveda, la reparació de la cisterna y la total restauració del edifici. Al Dr. O'Callaghan se deu, també, lo desenvolvement historich del ermitori y totes quantes obres se fan, avuy, en desenrotllo, de sa conservació.

Aguaytant tot aixó, venien á nostra memoria fets y fetxas memorables y encar que 'l temps no era d' alló més apropósit, aguantarem lo *xim-xam*

contemplant les fondalades y turons que 'n llurs dies foren campament del Rey D. Joan II, quan al enfront de sas tropes omplia aquells encontorns de sanch lluytan contra Tortosa. A nostra pensa acudia la invassió en 1642 del exercit francés, acampat en aquelles encontrades, que volgué situar á Tortosa haventse 'n d' entornar ab pérdues nombroses.

Aquestos y altres fets historichs ens embadalien al cim d' aquell penyal que veje soterrar als valents fills de Tortosa, que, juntament ab les tropes manades pel General Gobernador Compte de Alacha, desde 'ls murs de les fortificacions d' aquell santuari oposaven heróyca resistència á les forces de Napoleon I, de trista recordansa.

Recorts y més recorts... ¡Oh Ermita del Coll del Alba!... Per ton portell han passat generacions senceres; abans tan visitada, avuy tan solitaria!...

Lo bofarut llevant tornava més bramolench, los núvols apareixien més negrosos y atapahits y l' ayguat prenia tals proporcions que desde allí no s' ovirava casi res, puig los arbres, turons y desvallades se confonien embolcallats ab l' aygua y la boyrina.

Aquesta amargor de temps ens va treurer d' allí dalt.

Un dels companys se va quedar al pis pera preparar lo dinar més extravagant y estafalari qu' ha vist may cap naixcut, mentres los demes ens en anavem abaix á la portalada de l' ermita desde ahont l' un s' entretenia en abocetar la cisterna, l' altre en copiar les arcades del atri y 'ls demes veyent com pels caminals de *Coll redó*, convertits en rechs, brollava l' aigua rondinant entre palets y maleses.

Aixis passarem dugues hores, les necessaries pera l' amaniment del menjar y com lo temporal s' enfortia y 'l fret se desenrotllava ab més intensitat que pel matí, pujarem á l' habitació ab més fam que *Traga-aldubas*.

A buen hambre no hay pan duro y aquells fesols assahonats ab all y oli podien fer la competencia als més ben condimentats *callos y caracoles*. La bota ab lo coll tort pareixia dormir *el sueño de los justos*, y com era de justicia despertarla, ab unes quantes apretades se va espabilá del tot.

Haviem buydat tres plats y quan escomensaven los postres lo cant del:

Spirto gentil genni somni mie ens va fer abandonar la taula y pujar ab lleugeresa en busca de l' ánima de Gayarre vestida de frare. Un cop dalt de tot ens varem convencer que 'l protagonista de *La Favorita* havia trobat representació en aquelles serralades. Efectivament, en la plassa de l' ermita descobrirem un nou tenor en la persona d' un artiste, casi parent

del pintor del *Mal pare*, que venia de Tortosa fet una esponja mullada.

Lo nou hoste ens va ajudar á *limpiar* lo qu' en la taula quedava. Vingué, després, lo café y ab ell les *audicions locals* de tot lo repertori del Liceo.

A les quatre, aprofitant un moment en que tot just plovisquejava, abandonarem aquell antich santuari emplantat á 116 metros sobre 'l nivell del mar.

La montanya del *Coll del Alba*, se compon de terreno gredal y solen esser molt productives les finques enclavades al seu encontorn, sobre tot les de l' altra banda ó siga les que pertanyen á la partida de *Fu-llola*.

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa, Mars de 1900.

L' embarch de l' "Orfeo Catalá"

Envers lo mes de Novembre del any mil vuytcents noranta set, quan la societat coral era á Nice á lluytar en concurs honorós per las glorias del art; quan entremitj d' aplaudiments entussiasas lo Jurat li concedia 'l primer premi en la xamosa vila francesa, una enveja esparoguïda denunciava al «Orfeo Catalá» de sa falta de contribuir á las cargas de la Hisenda espanyola.

Vingué la denuncia, vingué l' expedient, y mentres aqueix feya sa via cap á la Direcció Central, feya sa via també l' «Orfeo» de retorn á sa llar, deixant pel camí rastre de generositat, facilitant medis á socis d' altre Orfeo que no 'n tenian pera tornar á sa coronada vila.

Han passat ja més de dos anys y ha tornat á sobressortir l' expedient, y la denuncia amagada arriba fins á la seva fi, denuncia contra una societat que instrueix, quan altrás denuncias, calificadas ja en plé Congrés, han quedat ofegadas, porque 's tracta d' una Companyia poderosa, y una cosa es una societat que dona vida y altra que dona llum.

Anunciada la visita dels agens executius, aqueixos se presentaren ahir, á las deu del matí, en lo domicili del esmentat «Orfeo». Rebé als visitants lo president del mateix, nostre amich en Joan Millet, acompanyat del advocat y diputat á Corts en Raymond de Abadal, qui junt ab lo notari, nostre company senyor Permanyer, ajudá al president á consignar las protestas degudas.

Comensaren las diligencias del embarch consignant lo senyor Abadal tres protestas:

Que era imposible pagar porque no existian retribucions en las ensenyanzas de cant que dona l' «Orfeo Catalá» y las quals son solsament lo medi y 'l fi de la associació, que es únicament la mútua instrucció artística de sos socis, lo foment del art musical catalá y l' enaltiment de la música popular de Catalunya, segons consta en l' article primer dels Estatuts del «Orfeo», aprobats per lo Govern civil de la provincia en 17 de Febrer de 1897, essen condició essencial, segons reglament general de la associació aprobat en la mateixa fetxa, que aytals ensenyanzas sían gratuïtas, se-

gons disposa l' apartat tercer del article primer (aquí 'l delegat observá que aixó semblaria un *codicillo*) per lo que 's refereix als socis, entén que no hi ha impossible per contribucions, y que, per consegüent, es improcedent la que s' ha imposat, aixís en lo procediment d' embarchs com en las demás diligencias que 's practican, per lo qual protesta de tot plegat, no volguent sentar precedents envers la corporació del «Orfeo» y altras per l' estil, sian de Barcelona, sian d' allá hont sian. Que no ha pagat avans ni ofereix metálich en l' acte present per no tenir fondos destinats á aquest objecte.

Lo senyor Abadal volgué fer altras protestas, pero 'l delegat no permeté que protestés de que la autorisació del Alcalde era per lo débit dels trimestres de 1899 y 1900 y l' embarch se trabava per los trimestres desde 1897.

Y altra de que la autorisació no 's refereix al «Orfeo» solzament, sino á un grupo de contribuyents.

Lo delegat manifestá que, no podent prejutjar si las protestas eran válidas, comensava l' embarch.

Se li feu notar que no tenint l' «Orfeo» altra cosa que 'ls tributs oferts per entitats y anichs, que representessin valor inestimable feya present d' aquells:

—Una medalla d' argent (*al parecer*)— aixís s' ha fet constar en l' expedient— ofrena del Ateneo Barcelonés.— 10 Abril 1897.

—Placa artística d' argent (*al parecer*), ofrena de varis admiradors de Tarrassa.— Novembre 1898.

—Corona d' argent (*al parecer*) ab l' escut de Barcelona ab llas daurat ab la següent dedicatória: «L' Ajuntament de Barcelona al «Orfeo Catalá». 12 Desembre 1897.

—Corona d' argent (*al parecer*), ofrena del Ajuntament del Masnou al «Orfeo Catalá».—29 Agost 1897.

—Una arpa ab l' escut de Catalunya, ofrena de la Tertulia Catalanista.

—Una branca de llor, d' argent (*al parecer*), ofrena de varis socis del «Orfeo». Recort del concert del Teatre Principal.

Lo moment solempne del embarch fou quan se feu entrega de la artística Senyera del «Orfeo Catalá». Una gentada que invadía 'l local se descobrí, saludant ab forts aplaudiments y viscas á Catalunya. Molts hi havia que 'ls espurnejavan los ulls. Res-tablert l' ordre, l' agent anotá:

—Una Senyera, ab son pal de metall junt ab dos llassos ab las següents inscripcions: «En recordança de benehir la Senyera als peus de la Verge de Montserrat, lo Senyor Bisbe de Vich Dr. Morgades, dedica aquest llas al «Orfeo Catalá».

Altre llas de moaré blanch ab l' escut de Mallorca, recort de la Diputació Provincial.

—Medalla d' or y diploma guanyats al Concurs de Nice. Novembre 1897.

—Una fals d' acer ab puny d' ébano ab incrustacions d' argent, lligat ab un llas de la bandera catalana, ofrena de los Catalanistas de Girona. La placa de fusta hont se sosté la fals, ab la inscripció «Bon colp de fals».

Reconegut per l' agent que ja bastavan los objectes embargats, s' ha nombrat perit al senyor Cabot y Rovira, fentse depositari de lo embargat al president D. Joan Millet; havent hagut d' acceptar á prechs de l' agent que no se n' ha volgut fer carrech.

A la una terminaren las diligencias. Un bon grupo despedí als agents ab lo cant dels *Segadors*.

Fonda pena causan actes com lo d' ahir. L' «Orfeo» que s' ha desvetllat per enaltir nostres cants, l' «Orfeo» que avuy está ja á un lloch envejable, ha vist com li prenian los recorts de sas emocions artísticas més imborrables, y la Senyera, la Senyera santa, símbol de son valer.

Antoni Colomer.

(De *La Renaixensa*).

¡VISCA 'L RUMBO!...

Y después de tot lo que 'ns ha passat als espanyols, ¿creuhen vostés que no 'ns ha quedat *rumbo*, *sal* y *zandunga*?

Donchs s' equivoquen.

Aquí no ha passat res.

Perque si be es veritat que 'l tenir un xiquet massa d' orgull los nostres mandarins ens costa lo haver perdut les mellors colonies que 'ns quedaven, en cambi d' aixó ara podém dir alló de «*No hay mal que por bien no venga.*»

Y hò dich perque segons deya un aprenent de manyá, ara no tindrà tants gastos l' Estat espanyol com fa set anys, perque no li cal pensar en *pagos* y viatjes per compte de casa; sent, com son, aquells *pedazos de tierra*, d' un altr' amo. Y probablement dintre de poch sentirem dir que 'ls homes que porten lo timó del Estat, han acordat, ab l' aplausso de tots els espanyols, que ja que 'ns han obligat la gent estranya á reduhir els gastos, reduhir també 'ls ingressos, y al efecte rebaixar tots 'ls impostos.

Aixó també ho creya un industrial d' un poblet d' aquí á la vora. Pero, ¡oh decepció nostra!... ha passat tot al revés.

Están ja discutits y aprovats casi tots els pressupostos, y quan semblava que aquells senyors de les minorías feyen qüestió d' honor la defensa dels interessos del poble que paga, ens trobém ara en que han estat impotents per' aguantar una pluja de tarjetes y volants suplicantlos *los de arriba*, que lo millor que podien fer uns y altres es enténdres pera tancar el xafreix y donar per terminat l' acte primer de la Comedia Parlamentaria.

Aixís, donchs, ja no 'ns ha d' estranyar lo llegir en casi tots els periódichs de més ó menos circulació, que en los nous pressupostos hi figuren no sé quants milions de pessetes de més, que 's treuran aumentant les contribucions, les cédulas, sal, llum eléctrica, drets de navegació, etz., etz.

Pero á cambi de tots aquets *piropos* que 'ns envien d' enllá del riu, ens cap la satisfacció de poder dir que dintre de poch estará Espanya molt ben representada á la capital del Imperi morroquí.

No hi fa res qu' adintre de casa 'ns hi morim de fam, es necessari que per fora ens vegin fer 'l *lexuguino*, y al

efecte ja está consignada la quantitat qu' ha de gastar l' embaixador senyor Ojeda pera portar un recado al Sultán.

La xifra que 'ls *pares* han acordat donar al *fill* pera 'l seu viatge es de 21.000 pessetes y crech que alguns céntims.

Com que á n' aquets quartos tot espanyol n' hi te una petita part, he sentit dir que 'l hisendat senyor marqués del *Corcho* ha escrit al senyor Ojeda pera que si li sobra algún xabet li porti unes babutxes, perque diu que de nit quan s' aixeca del llit per' fer callar el gat, ha de rossegar els peus nus per les catifes rajolenques.

Y ja que parlém del rumbo espanyol, diem alguna coseta de les festasses que la gent de Madrid han tributat als marins del «Presidente Sarmiento».

La veritat es que la comissió organitzadora ha estat un xiquet exagerada en lo programa de festes.

Tal vegada si la gent de llevant no 'ls haguessin saludat modestament de primer, los de ponent no hi haurien atinat.

Aixó tan sols Deu ho sab; pero á n' al mon hi han moltes casolitats...

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Mars, 1900.

La cansó dels jochs florals

La veu de la Fe 'ns inspira,
de la Patria y de l' Amor;
com tres cordes d' una lira,
totes tres vibran acort,
y ab accents de goig ó d' ira
hi respon lo nostre cor.

Lo cant es lluyta,
germans, vetillem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Nostra forsa es lo coratje
d' una ardenta joventut,
nostra guia en lo romiatje
la poesia que 'ns hi acut,
la nostra arma aqueix llenguaje
que ab la vida havem rebut.

Ló cant es lluyta,
germans, vetillem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Santa llengua, y quina sava
porta als cors lo seu parál!
Si la rassa no s' acaba,
cóm la llengua 's perderá?
Si la mare 'ns l' ensenyava,
quán ni cóm l' hem d' oblidá?

Lo cant es lluyta,
germans, vetillem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Fem ab ella la creuhada
de lo bell, lo bó y lo sant;
no 'ns fa por cap turbonada
ni 'ns atura d' aná avant;
entre 'ls llamps y la tronada
fem la vía tot cantant.

Lo cant es lluyta,
germans, vetllem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Y cantem sense temensa
tot lo noble y tot lo gran;
es un crit de renaxensa
lo qu' exhala 'l nostre cant,
y aqueix cant qu' ara comensa
nostres fills l' acabarán.

Lo cant es lluyta,
germans, vetllem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Cantem, donchs, cantem al dia
de la Fe 'ls purs ideals
de l' amor la suau follia,
de la Patria 'ls coherents mals...
Som los fills de la poesia,
som los fills dels Jochs Florals!

Lo cant es lluyta,
germans, vetllem;
lo cant es vida,
cantem, cantem.

Francesch Matheu.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 25, *IV de Quaresma*. La Anunciació de Ntra. Sra.—Dilluns, 26, San Brauli.—Dimars, 27, Santa Lidia.—Dimecres, 28, San Sixto III.—Dijous, 29, San Eustasi.—Divendres, 30, San Joan Climach.—Disapte, 31, Santa Balbina.

NOTICIES

LA FESTA DE SAN LLUIS

Los congregants de la Anunciata del Col·legi de San Lluís Gonzaga d' aquesta ciutat dediquen avuy á son Angélich Patró, lo noble rebrot dels Gonzagas, la següent *Corona poética*:

Pel matí á les set y mitja, admissió de Congregants. A les vuyt, Missa de Comunió general en la que s' executarán varies pessas á quinteto—Petites jaculatories pel P. Joseph Carretero, S. J.—Seguirá la Missa de Congregació ab ofici solemne de la Verge, cantantse per últim, l' himne de San Lluís.

Per la tarde, á les quatre,—Exposició de Sa Divina Majestat—Trissagi Marian pel Coro de la Congregació—Plática pel Revnt. Mossen Elies Milian—Solemne benedicció y reserva; terminant ab l' himne San Lluís, del Mestre D. Joseph Abarcá, Profesor del Col·legi.

A la vesprada escomensará la vetllada-literari-musical, quines composicions s' anuncien en l' elegant programa que s' ha repartit.

Lo claustre del ex-Convent Reyat de San Maties estarà artísticament adornat, ab atributs y alegories y llumenat ab la mateixa profusió de l' anterior vetllada, celebrada un any enrera.

Lo dimars va presentarse 'l cel cobert de núvols, cayent á la vesprada un fort ruixat, continuant ab més ó menos extensitat hasta 'l mitjdia del matí següent, en quina hora vá lluhir el sol, deixant una temperatura agradosa.

Los arbres comensen á treure brots novells y 'ls camps verdejen alegrement, sentintse ja 'l suau oreig de la primavera.

Se troba malalta de gravetat la senyora D.ª Carme Estrany, mare carinyosa de nostre ben volgut y distingit amic don Eduart Domingo, Metje notable d' aquesta població.

De tot cor desitjem sa milloria.

Notabilíssim es per tots conceptes lo segon número de *La Il·lustració Llevantina*, en el qual hi figuren una colecció de fototípies en les que se sintetisen varies escenes de la vida real y fantástica y en totes elles brilla una limpiesa que posa al descobert retratos, paisatges y episodis, aixis, com també, objectes d' ornamentació, destácanse sobre aquestos treballs les dos planes centrals destinades á reproduhir, en ben combinada barreja, les capsaleres de tots los periódichs catalanistes, als qu' endressa *La Il·lustració Llevantina* una carinyosa salutació. Per part nostra li agraïm coralment sa galanteria, tributantli la més complerta enhorabona.

Torna á parlarse de l' inauguració del pont del Estat pel servey del peonatje, però creyém tots que aixó no arribará per ara, puig las intencions dels governants son poch favorables als interessos de Catalunya.

En el plech de condicions se va imposar á la casa constructora la obligació de deixar el pont llest al cap de sis anys.

Aquestos han passat, y encara que tenim l' obra acabada, la expropiació no vé y sap sols Deu quan s' acabarán les rampes d' accés.

Aixís es que 'l pont sols serveix de «mostruari» y no obstant la tributació directa dels propietaris, se deixa á n' aquestos en lo abandono més absolut per part del Estat. Aixó fa fástichs y encoratja á posar en práctica moviments contraris á la prosperitat d' un poble trevallador y rich.

El vapor «Ciutat de Tortosa» ha représ sos viatjes des d' aquesta ciutat á Amposta y golas del Ebre.

S' ha publicat una piadosa alocció convocant als catalans á acudir en pelegrinació al Santuari de la Mare de Deu de Misericordia, de Reus, el dia 29, darrer diumenge d' Abril.

Firman l' alocció la Junta organitzadora, quin president honorari es el senyor Arquebisbe de Tarragona.

Darrera de l' alocció s' hi ha estampat l' himne que ha compost pera aquesta pelegrinació, D. Joseph M.ª de Barberá, prebere.

Tant l' alocció com l' himne, están escrits en nostra llengua catalana.

En la iglesia dels PP. Jesuítas de l' arrabal de Jesús va comensarse á predicar en catalá el diumenge ultim.

Ha sigut nombrada la comissió qu' ha d' informar la projecte de lley del ferro-carril de Val de Zafan, resultant elegits los Diputats á Corts següents. D. Rafel Andrade que ho es per Teruel; D. Felip Perez del Toro per Castelló de la Plana; D. Pau Martinez, Vallderobres; D. Pere Ulzubrum, Alcañiz; D. Theodor Gonzalez, Tortosa; D. Carlos Castel, Montalban y D. Vicent Lopez Puigcerver per Roquetes.

Deu los ajudi en sa patriótica tasca, que 'ls centralistes ja farán tot lo que podran pera destorbarho, sisquera siga pera evitar lo mohiment de prosperitat que se iniciaría per Catalunya, Valencia y Aragó.

Al reputat Metje d' aquesta ciutat doctor D. Tomás Perez del Arco, Capitá d' infantaria, li ha sigut donada per R. O. la Creu de S. Hermenegildo, per quina distinció 'l felicitem.

Lo dilluns últim nostre estimat amic Mossen Joseph Garcia, Operari Diocesá, celebrá sas Bodes d' argent en la esglesia del Convent de la Puríssima Concepció d' aquesta ciutat, á quin acte assistiren los estudiants del Col·legi de San Joseph.

Felicitem al il·lustrat y virtuós Prebere y desitjem que Deu, Nostre Senyor, li dongui vida y salut pera que ab major goig pugui celebrar les *Bodes d' or*.

La Societat Colombófila de Catalunya ha portat á terme 'l viatge reglamentari á la distancia de 120 kilómetros.

L' engogada s' operá á Bell-lloch, prenenthi part 39 colomars ab un contingent de 967 coloms.

Lo viatge ha resultat brillant, puig ab lo curt temps de 60 minuts, els coloms vingueren de dit lloch, resultant velocitats extraordinaries que poques vegades se registren y que acrediten lo molt que van millorant les missatgeres.

Pel próxim de Caspe, quina entrega 's farà 'l disapte prop-venient, de dos quarts de set á dos quarts de nou de la tarde, lo local social del carrer de Montesion, de Barcelona podran ja ferse cálculs d' observació d' arribada, preliminars dels concursos.

A proposta de la Societat Arrendataria de Contribucions, ha sigut nombrat Auxiliar d' aquesta recaudació nostre volgut amic D. Frederich Freixa y Gelambi.

Se troba vacant la Secretaria del jutjat municipal de Prat de Compte, la qual pot sollicitarse en lo terme de quinze dies.

L' alcalde de Bot comunicá al Govern civil que 'l diumenge últim, á dos quarts de duas de la tarde, se suscitá una sangrenta baralla en determinada taberna d' aquell poble, de la qual resultá mort Francisco Lleberia (a) Cristí, quedant ferits Tomás Pallarés Grau, Joseph Lleberia y Joaquim Segarra Homedes.

Lo próxim dijous, dia 29, debutará en lo teatro Principal d' aquesta ciutat, la célebre y aplaudida *Companyia de Novetats Casnell*, que tantíssims aplaudiments ha sapigut guanyarse en tots el Circos y Teatros qu' ha trevallat.

Entre les notabilitats que 's donarán á conèixer, figuran en primé terme los notables ciclistas *Arisó y Miguelina* y 'ls músichs escentrichs *Germans Cassnell*.

Se reben encarrechs en la llibreria d' en Joseph M.ª Bernis, Pont de Pedra, 1.

Se proposen pendre part en la subasta dels efectes embargats al Orfeo Catalá, els cinch presidents de les principals societats barcelonines.

També 's diu que, entre altres respectables entitats, la Junta del Circol del Liceu pensa adoptar aquesta mateixa resolució.

A la Secretaria de Cambra del Bisbat de Barcelona ha quedat oberta una suscripció pera costejar ornaments y demés objectes pel cult, ab destí á l' iglesia parroquial d' Ataquines.

S' están fent treballs pera organitzar una pelegrinació á Roma.

Durant tot el dia d' ahir va ser objecte de les converses de Barcelona, la grandiosa, l' imponent manifestació feta 'l dijous, al Liceu, en honor del «Orfeo Catalá».

L' unanimitat d' una ovació, ahora entusiasta y reflexiva, tributada per un públich immens, compost de totes las classes socials, veritable representació de la societat catalana actual, hauria de fer reflexionar als representants del Govern central que varen presenciar un acte de tanta significació.

Si volguessin escoltar l' opinió pública, l' acte realitat, els ensenyaria á adoptar un actitud més conforme ab las aspiracions y els interessos del nostre país.

La interessant *Biblioteca Universal*, que ab tant éxit publica la casa Montaner y Simón, acaba d' enriqueirse ab una notable colecció titulada «Novelas cortas», del popular Edmond d' Amicis.

En els treballs que forman el volúm s' hi descriuhen episodis, tipos y caràcters ab la mestria propia del esmentat escriptor.

La traducció está feta ab gran compte y avaloran el llibre numerosas ilustracions del dibuixant senyor Ferraguti y una hermosa enquadernació projectada per l' artista senyor Triadó.